

Amcanion Cydraddoldeb Cyngor Gwynedd 2024-28 drafft

Cyflwyniad

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010, fel mae'n cael ei weithredu yng Nghymru, yn rhoi dyletswydd ar Gyngor Gwynedd i adolygu eu hamcanion cydraddoldeb bob 4 blynedd a'u cynnwys mewn Cynllun Cydraddoldeb Strategol. Bwriad y Cynllun yw dangos sut y bydd y Cyngor yn gweithredu ar y 3 nod cydraddoldeb yn ystod y pedair blynedd dan sylw, sef:

- ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
- hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a'r rhai sydd ddim.
- meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai sydd ddim.

Yr wyth nodwedd cydraddoldeb yw Oedran, Ailbennu Rhywedd, Rhyw, Hil, Anabledd, Beichiogrwydd a Mamolaeth, Cyfeiriadedd Rhywiol, Crefydd neu Gred – gan gynnwys diffyg cred. Mae Priodas a Phartneriaeth Sifil hefyd yn cael ei ddiogelu, ond nid yn yr un ffordd.

Ymhellach, mae dyletswydd i sicrhau fod llais pobl yn cael ei glywed a'u barn yn cael ei ddefnyddio, wrth benderfynu ar yr amcanion yma. Mae Cyngor Gwynedd yn falch i gydymffurfio a'r dyletswyddau yma ac mae'r Cabinet wedi penderfynu fod Sicrhau Tegwch i Bawb yn un o flaenoriaethau'r Cyngor.

Eisoes mae'r Cyngor wedi cynnal cyfnod estynedig o ymgynghori. Defnyddiwyd amrywiol ddulliau gan gynnwys holiadur mewn amrywiaeth o fformatau a ieithoedd, gan dderbyn bron iawn i 600 o ymatebion. Hefyd cynhaliwyd cyfarfodydd gyda grwpiau perthnasol amrywiol, gan ddefnyddio dulliau addas. Os ydych chi eisiau mwy o wybodaeth gweler y ddogfen [Dadansoddiad o'r Ymgysylltiad](#).

Yn ogystal â barn pobl gyda profiad bywyd o nodweddion cydraddoldeb amrywiol, mae angen selio'r Amcanion ar dystiolaeth a data meintiol. Bu i Rwydwaith Cydraddoldeb Sector Gyhoeddus Gogledd Cymru, mudiad rhanbarthol y mae swyddogion cydraddoldeb Cyngor Gwynedd yn perthyn iddo, gomisiynu dogfen ddata pedair blynedd yn ôl er mwyn gwneud yr Amcanion bryd hynny. Derbyniwyd grant i wneud hynny gan y Byrddau Gwasanaeth Cyhoeddus Gogledd Cymru. Roedd y Ddogfen yna wedi ei selio ar y ddogfen *A yw Cymru'n Decach? 2017* gan y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol. Eleni mae'r Rhwydwaith wedi cael grant eto ac mae diweddariad ar y ddogfen wedi ei greu, sef [Cydraddoldeb yna Nqogledd Cymru 2023: Dogfen Data a Thystiolaeth](#). Mae'r ddogfen yma yn casglu'r wybodaeth ddiweddaraf o ffynonellau amrywiol ac felly'n ddefnyddiol iawn ar gyfer creu'r Amcanion diwygiedig.

Rhywbeth arall rydym ni wedi ei ddefnyddio wrth ffurfio'r Amcanion Cydraddoldeb yw Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth Hiliol a Chynllun Gweithredu LHDTTC+ (Lesbiaidd, Hoyw, Deurywiol, Trawsrywiol, Cwestiynu +) Llywodraeth Cymru. Mae disgwyl i'r Cyngor gydymffurfio â'r cynlluniau yma ac mae'n gwneud synnwyr i gael materion cydraddoldeb i gyd gyda'u gilydd mewn un Cynllun. Rydym hefyd yn disgwyl am gynllun ar gyfer y nodwedd gwarchodedig Anabledd, ond nid yw wedi ei gwblhau eto. Rydym felly wedi defnyddio'r adroddiad "Drws ar Glo: Datgloi bywydau a hawliau pobl anabl yng Nghymru ar ôl COVID-19" i roi arweiniad i ni hefyd, er fod hwnnw'n bennaf wedi anelu tuag at Lywodraeth Cymru.

Dyletswydd arall sydd wedi dod i rym yn 2021 ydi'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol. Nid tlodi ariannol yn unig sydd dan sylw yma ond materion fel tlodi digidol, byw ymhell o wasanaethau, diffyg cludiant ayb. Mae data yn dangos fod pobl sydd a rhai nodweddion cydraddoldeb yn fwy tueddol o fod mewn tlodi ariannol nag eraill, a fod materion cymdeithasol fel diffyg cludiant yn sicr o gael mwy o effaith arnynt. Felly credwn fod materion economaidd-gymdeithasol yn rhan o'r Amcanion sydd wedi eu nodi isod.

Rhaid nodi hefyd fod gan y Cyngor nifer o gynlluniau eraill e.e. tlodi, tai, Merched mewn Arweinyddiaeth ayb ac felly rydym wedi ceisio osgoi dyblygu'r cynlluniau yna yma.

Beth rydym ni angen i chi ei wneud?

Gan ddefnyddio'r wybodaeth uchod i gyd rydym wedi creu Amcanion Cydraddoldeb drafft ar gyfer 2024-28 a byddwn yn ymgynghori arnynt dros y cyfnod nesaf.

Mae'r Amcanion drafft yma i'w gweld isod a byddem yn ddiolchgar o gael eich barn arnynt. Rydym yn ddiolchgar i bawb wnaeth gymryd rhan yn yr ymgynghoriad cyn i ni ffurfio Amcanion drafft a byddem yn ddiolchgar iawn o'ch mewnbwn pellach rŵan ein bod wedi creu drafft. Mae yr un mor bwysig eich bod yn cymryd rhan os nad ydych wedi cyfrannu eisoes hefyd.

Y ffordd gorau i ymateb yw drwy gwblhau'r holiadur. Os nad yw hynny'n bosib, gallwch roi sylwadau ar e-bost (cydraddoldeb@gwynedd.llyw.cymru) neu ysgrifennu atom (Swyddogion Cydraddoldeb, Adran Cefnogaeth Gorfforaethol, Swyddfeydd y Cyngor, Stryd y Jêl, Caernarfon LL55 1SH). Gallwch hefyd ofyn i ni ddod i gyfarfod â'ch mudiad drwy'r e-bost uchod neu ffonio ar 01286 679708. Gallwch hefyd ddefnyddio'r manylion cyswllt yma os ydych chi angen y ddogfen yma neu'r holiadur mewn fformat (e.e. hawdd ei ddarllen, print bras) neu mewn iaith arall.

Mi allwch chi weld yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb cychwynnol drafft ar yr Amcanion Cydraddoldeb drafft ar gyfer 2024-28 er mwyn rhoi eich barn ar hwnnw hefyd.

Ar ôl y cyfnod ymgynghori byddwn yn ystyried yr hyn sydd wedi ei rannu â ni, ac yn addasu'r Amcanion yn sgil hynny, cyn eu cynnig i Gabinet y Cyngor ym mis Mawrth 2024 fel rhan o Gynllun Cydraddoldeb Strategol 2024-24.

Yr Amcanion Cydraddoldeb Drafft ar gyfer 2020-24

Amcan 1: Gwella amrywiaeth ein gweithlu a lleihau bylchau tâl

Pam yda ni wedi dewis yr amcan yma?

Roedd y ddau bwynt yma, gwella amrywiaeth ein gweithlu ar un llaw a lleihau bylchau tâl ar y llaw arall yn Amcanion ar wahân yn Cynllun Cydraddoldeb 2020-24.

Oherwydd fod hi'n ofynnol i gynnwys amcan ar fylchau tâl, ni ofynnwyd i bobl fynegi barn ar yr angen i gynnwys yr amcan yma yn yr holiadur. Ond wrth siarad gyda phobl yn y cyfarfodydd â gynhaliwyd fel rhan o'r ymgysylltiad roedd yn amlwg fod cefnogaeth i'r amcan.

Roedd cefnogaeth i gynnwys amcan ar amrywiaeth ein gweithlu yn amlwg gyda 62.1% o blaid ei gynnwys tro hyn. Y prif sylwadau o blaid oedd i wella chynhwysiant ac amrywiaeth ac i ddenu'r ymgeiswyr gorau. Ar y llaw arall roedd rhai yn erbyn hyn, yn bennaf oherwydd y teimlad fod gormod o bwyslais ar y iaith Gymraeg oedd yn nadu pobl rhag cael swydd gyda'r cyngor a fod cael hyd i'r person gorau i'r swydd yn fwy pwysig nag edrych am amrywiaeth.

Roedd siawns yn yr holiadur i gynnig materion ychwanegol ddylai gael eu cynnwys yn yr Amcanion tro nesaf. Roedd materion cyflogaeth wedi eu codi mewn ymateb i'r cwestiwn yna hefyd. Yn ychwanegol, roedd yn fater godwyd gan y grwpiau aeth y swyddogion cydraddoldeb i gyfarfod â hwy yn ystod yr ymgynghoriad hefyd.

Mae'n data mewnol yn annigonol ar hyn o bryd i ddangos bylchau tâl heblaw am yr un rhwng y rhywiau, ac mae gwella'r data yna yn rhan o'r gwaith sydd angen ei wneud. Wrth siarad am Gymru yn ei gyfanrwydd, nid oes data wedi ei ganfod ar bob nodwedd, ond mae'n dangos fod bylchau tâl yn bodoli ar sail rhyw ac anabled. Mae data hefyd yn dangos fod rhai carfannau o bobl yn llai tebygol o fod mewn gwaith e.e. pobl anabl a phobl o rai grwpiau lleiafrif ethnig.

Mae'r Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-Hiliol a'r Cynllun Gweithredu LGDTC+ yn nodi'r angen am weithredu ar gyflogaeth.

Mae'r Amcan yma'n gweithredu'n bositif ar anfantais Economaidd Cymdeithasol drwy sicrhau fod grwpiau sy'n cael talu is, neu yn cael hi'n anodd i gael gwaith, yn cael eu hannog i ymgeisio ac i gadw swyddi.

Mae'r amcan lleol yma yn bwydo i mewn i "Amcan 2: Byddwn yn cymryd camau i sicrhau ein bod yn gyflogwr cyfle cyfartal ac yn lleihau bylchau cyflog", amcanion mudiadau cyhoeddus gogledd Cymru.

Pa nodweddion fydd yn cael eu heffeithio?

Bydd yr amcan yma'n effeithio'n bositif ar bob nodwedd warchoddedig, yn arbennig rhyw, hil ac anabledd.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Pwyntiau Gweithredu	Deilliant	Amserlen
Sefydlu fforwm staff sydd â ffocws ar faterion cydraddoldeb, ac sydd yn ddull y gall staff ei ddefnyddio er mwyn cyfrannu i'r maes o fewn y Cyngor.	Staff yn cyfrannu i ddatblygiadau.	2024
Adolygu sut rydym yn cyfathrebu â staff fel bod gwybodaeth yn hygyrch ac yn ddealladwy i bawb; derbyniwyd adborth gan gorff allanol fod ein dogfennau yn rhy drwsgl a swyddogol.	Gwybodaeth, gan gynnwys polisiau cyflogaeth, sydd yn hawdd eu deall a'u cyrraedd.	2024/26
Gosod y nod a gweithio tuag at fod yn gyflogwr blaenllaw yn y maes hwn, gan gynnwys rhoi sylw i'r meysydd canlynol:	Aelod o gynllun Hyderus o ran Anabledd, gan anelu at y lefel uchaf (Lefel 3) yn y fframwaith.	Parhaus – dros gyfnod y cynllun

<ul style="list-style-type: none"> • Beth ydi'r gofynion mewn swyddi – rhoi cyfleoedd i bawb mewn cymdeithas. • Sut a ble rydym yn hysbysebu swyddi. • Ein delwedd fel cyflogwr yn ein cymunedau – bod yn rhagweithiol wrth geisio denu pobl o bob rhan o gymdeithas i weithio i Gyngor Gwynedd. <p>Mae cyswllt cryf rhwng ein cynlluniau yn y cam hwn ag un arall o flaenoriaethau corfforaethol y Cyngor, sef ein prosiect ar Gynllunio'r Gweithlu.</p>	<p>Cael ein cydnabod fel cyflogwr blaenllaw yn y maes eang hwn, ar gyfer pob nodwedd cydraddoldeb.</p>	
<p>Parhau i gymryd camau i ddatblygu ymwybyddiaeth rheolwyr a staff o'r maes hwn yn llawn, gan gynnwys cydraddoldeb, cynhwysiant, niwroamrywiaeth, aflonyddu rhywiol, parch ac urddas yn y gweithle.</p>	<p>Rheolwyr a staff yn ymwybodol o faterion cydraddoldeb a chynhwysiant, yn gwybod lle i gael mynediad i gyngor ar wahanol agweddau ac yn defnyddio'r wybodaeth honno yn eu timau fel bo'r angen.</p>	<p>Parhaus – dros gyfnod y cynllun</p>
<p>Edrych ar y ffordd rydym yn esbonio ac yn cyfathrebu yr anghenion ieithyddol wrth hysbysebu swyddi er mwyn gwella dealltwriaeth darpar ymgeiswyr a'r cyhoedd am yr angen am sgiliau yn y Gymraeg ac am gyfrifoldebau statudol y Cyngor i ddarparu gwasanaethau dwyieithog.</p>	<p>Llai o gwynion am y polisi recriwtio a gwahaniaethu a gwell dealltwriaeth ymysg y cyhoedd o'r anghenion ieithyddol ar gyfer swyddi.</p>	<p>2024/27</p>

Cynnal archwiliad bwllch tâl yn flynyddol, gan ystyried pa gamau i'w cymryd i geisio cau'r bwllch. Cyrraedd sefyllfa lle rydym yn gallu cynnal archwiliad bwllch tâl ar sail anabledd a hil hefyd.	Archwiliad wedi ei gwblhau ac yn bwydo i drafodaeth ar gamau gweithredu.	Blynyddol
Cynnal archwiliad cyflog cyfartal pob tair mlynedd	Archwiliad wedi ei gwblhau	2025/26
Parhau i geisio gwella'r data am nodweddion sydd yn cael ei rannu â ni gan ein staff, fel sail wedyn i gymryd penderfyniadau yn y maes pwysig hwn.	Y nifer o staff sydd yn rhannu gwybodaeth â ni yn cynyddu, gan felly gryfhau'r wybodaeth sydd gennym am ein gweithlu.	Parhaus

Be ydi'r gwahaniaeth rydym ni'n disgwyl ei wneud erbyn diwedd y cyfnod?

Byddwn wedi sefydlu camau lle y gall staff gymryd rhan a chynnig syniadau ar sut y gall Cyngor Gwynedd fel cyflogwr wella ar gyfer pobl sydd â nodweddion cydraddoldeb. Byddwn hefyd yn cymryd camau ymarferol i ddatblygu ein delwedd fel cyflogwr i bobl sydd â nodweddion cydraddoldeb, ac yn anelu i fod yn flaenllaw yn y maes. Byddwn hefyd yn sicrhau fod gan ein rheolwyr a staff fynediad at wybodaeth i'w cynorthwyo i wrth ymdrin â materion cyflogaeth sydd yn gysylltiedig â'r maes.

Amcan 2: Gwella ein data am bobl â nodweddion cydraddoldeb

Pam yda ni wedi dewis yr amcan yma?

Roedd 61.3% o bobl yn teimlo fod ymgysylltu yn faes pwysig yn ôl yr ymgynghoriad. Y rheswm am hynny oedd i'r cyngor gael dealltwriaeth gwell o beth sydd angen ei wella ac i adnabod anghenion y gymuned. Hefyd dywedwyd y byddai'n y

cyngor sicrhau gwelliant parhaus o fewn y Cyngor. Roedd y rhai oedd yn anghytuno yn dweud fod nhw ddim yn teimlo y dylai'r amcan fod yn flaenoriaeth i'r cyngor gan ei fod yn ddiangen ac yn gallu bod yn gostus. Roedd ymgysylltu hefyd yn thema ymddangosodd yn y cwestiwn am faterion ychwanegol l'w cynnwys yn yr amcanion tro hyn.

Wrth gasglu data roedd yn amlwg fod diffyg gwybodaeth lleol am nifer o nodweddion gwarchodedig. Mae'n debyg fod hyn yn rhannol oherwydd y niferoedd isel. Mae'n amlwg hefyd fod llawer o ymgynghoriadau'n digwydd a fod angen gwella ein ffyrdd o weithredu.

Mae'r Cynllun Gweithredu Cymru Gwrth-Hiliol a'r Cynllun Gweithredu LGDTC+ yn nodi'r angen am weithredu yn y maes yma hefyd ac mae'r llywodraeth wedi sefydlu gwasanaethau arbennig ar gyfer gwneud hynny. Mae'r cynlluniau yn gofyn i ni fel mudiadau cyhoeddus i sicrhau ein bod yn casglu data, yn arbennig ym meysydd Addysg, Gofal Cymdeithasol, a Chyflogaeth. Gweler hefyd yr amcanion ar wahân am Gyflogaeth (Amcan 1) ac Addysg (Amcan 4).

Pa nodweddion gwarchodedig fydd yn cael eu heffeithio?

Bydd pob nodwedd yn cael ei effeithio'n bositif.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Pwyntiau Gweithredu	Deilliant	Amserlen
Diweddarau ein trefn ymgysylltu er mwyn osgoi dyblygu, drwy greu gweithdrefnau a rhannu canlyniadau. Hefyd cryfhau amrywiaeth o fewn y Panel Trigolion.	Grwp Ymgysylltu i edrych ar y drefn Gweithredu Gwella amrywiaeth y Panel Trigolion	2024-25 Parhaol 2024-25
Creu trefn hygyrch i weld data cydraddoldeb er mwyn ei wneud yn haws i'w ddefnyddio wrth newid polisiau a chreu cynlluniau.	Cael trefn electroneg yn ei le Cadw'r wybodaeth yn gyfredol	2024-26 Parhaol

Edrych i wella a diweddarau'r data sydd gennym ar Wynedd yn y ddogfen Cydraddoldeb yng Ngogledd Cymru, gan lenwi unrhyw fylchau os yn bosib.	Diweddarau'r data fel sy'n addas	Parhaol
Sicrhau ein bod yn casglu data mor gyflawn a phosib am nodweddion cydraddoldeb defnyddwyr gwasanaethau gofal, drwy adnabod unrhyw fylchau yn yr hyn yr ydym yn ei gasglu eisoes a gweithredu	System gofnodi addas wedi ei osod i hyrwyddo llenwi data cydraddoldeb pan fo'r unigolyn yn hapus i nodi	Medi 2024
	Casglu a llenwi data cydraddoldeb achosion sydd eisoes ar ein system gofnodi lle'n bosib	Parhaol

Be ydi'r gwahaniaeth ryda ni'n bwriadu ei wneud erbyn diwedd y cyfnod?

Rydym ni'n bwriadu gwella'r data sydd gennym er mwyn ei ddefnyddio wrth greu neu newid polisi neu ffordd o weithio, a rhoi gwell gwasanaeth i bobl Gwynedd. Byddwn hefyd yn sicrhau y bydd gennym ni fewnbwn addas gan bobl â nodweddion cydraddoldeb heb eu llethu drwy eu holi'n aml.

Amcan 3: Sicrhau fod y Cyngor yn fudiad wrth-wahaniaethol trwy wella ein systemau mewnol er mwyn darparu gwell gwasanaethau i bawb

Pam yda ni wedi dewis yr amcan yma?

Roedd 67.3% yn teimlo fod angen cadw hyfforddiant yn y cynllun yn ôl yr ymgynghoriad. Y rheswm am hynny oedd fod pobl yn teimlo fod hyfforddiant yn bwysig ar gyfer sgiliau staff ac yn gwella gwasanaethau. Roedd y rhai oedd yn anghytuno yn dweud ei fod yn ddi-angen ac yn gostus. Roedd 57.6% o bobl yn teimlo fod asesu effaith yn bwysig yn ôl yr ymgynghoriad. Y rheswm am hynny oedd fod pobl yn teimlo y byddai'n sicrhau gwelliant parhaus y Cyngor ac yn sicrhau tegwch i bobl â nodweddion gwarchoddedig. Roedd y rhai oedd yn anghytuno yn dweud y byddai'n gostus a fod blaenoriaethau eraill yn fwy pwysig. Rydym yn cytuno gyda'r mwyafrif eu bod yn faterion sydd angen sylw, ond gan eu bod wedi cael ystyriaeth yn ystod cyfnod y Cynllun presennol, rydym wedi penderfynu eu cynnwys fel pwyntiau gweithredu o fewn yr amcan yma y tro hyn. Roedd sylwadau ychwanegol yn rhoi cefnogaeth i wahanol fathau o hyfforddiant yn yr atebion i'r cwestiwn "Ydych chi'n credu y dylem ystyried cynnwys unrhyw faterion eraill yn ein amcanion newydd?" yn yr holiadur hefyd.

Roedd galw cryf i ni edrych ar faterion hygyrchedd, yn arbennig ar gyfer pobl anabl yn yr atebion i'r cwestiwn yma hefyd, ac mae pwynt gweithredu wedi ei gynnwys yma. Roedd hyn hefyd yn fater a godwyd gan rai o'r grwpiau yr ymwelodd y swyddogion cydraddoldeb â hwy fel rhan o'r ymgysylltiad.

Mae'r materion eraill sy'n cael sylw yn yr amcan yma yn deillio o wybodaeth yng Nghynllun Cydraddoldeb Cymru Gwrth-Hiliol . Ond rydym ni wedi penderfynu eu ehangu i gynnwys nodweddion eraill hefyd.

Pa nodweddion fydd yn cael eu heffeithio?

Bydd pob nodwedd yn cael ei effeithio'n bositif.

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Pwyntiau Gweithredu	Deilliant	Amserlen
----------------------------	------------------	-----------------

<p>Parhau gyda'r fframwaith hyfforddiant i rhoi'r adnoddau a'r hyder i'n staff i allu ymateb i amrywiaeth o anghenion gyda parch ac urddas . Sicrhau fod y fframwaith hyfforddiant yn cael i'w ymestyn i gynnwys amrywiaeth o nodweddion cydraddoldeb / pynciau eang.</p>	<p>Hyfforddiant ar Anabledd, Parch ac Urddas, a Gwrth-hiliaeth.</p> <p>Symud i edrych ar faterion nodweddion cydraddoldeb eraill a phenderfynu ar y pynciau angenrheidiol a gweithredu.</p>	<p>2024-2025</p> <p>Parhaol</p>
<p>Codi ymwybyddiaeth staff o'r drefn Asesiad Effaith Cydraddoldeb newydd a rhoi cefnogaeth, gwybodaeth a hyfforddiant i sicrhau ansawdd</p>	<p>Hyfforddiant mewn lle</p> <p>Codi ymwybyddiaeth</p>	<p>Mai 2024</p> <p>Parhaol</p>
<p>Archwilio hygyrchedd gwasanaethu'r Cyngor, creu cynllun gweithredu a gweithredu arno</p>	<p>Archwilio a chynllun gweithredu</p> <p>Gweithredu</p>	<p>2024-26</p> <p>Cyfnod y cynllun</p>
<p>Gwella hygyrchedd ein gwefan drwy greu cynllun gweithredu i ddatrys diffygion, gan gynnwys gweithio tuag at gael gwared ar y defnydd o ddogfennau PDF.</p>	<p>Cynllun gweithredu yn ei le</p> <p>Gweithredu</p>	<p>2024-25</p> <p>Parhaol</p>
<p>Bydd Gwasanaeth Amgueddfeydd a'r Celfyddydau yn cefnogi a gweithio gyda bob rhan o'r cymunedau yng Ngwynedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Drwy ddarparu rhaglenni cynhwysol ar gyfer ein cymunedau amrywiol, boed yn arddangosfa, gweithgaredd, digwyddiadau, cyfleoedd hyrwyddo, prosiect a grantiau 	<p>Sicrhau bod ein rhaglenni gwaith a grantiau yn cael eu cynllunio gydag amcanion cydraddoldeb yn reolaidd / flynyddol nid achlysurol.</p>	<p>Parhaol</p> <p>Parhaol</p>

<ul style="list-style-type: none"> Sicrhau fod y naratif yn ein amgueddfeydd yn addas (gwrth-hiliol ayb) a fod straeon pobl a nodweddion penodol yn cael eu clywed 	<p>Adrodd drwy cyfrif y niferoedd o gyfleoedd yn cynyddu a gwybodaeth naratif ar ffurflenni adborth</p> <p>Angen creu system i gofnodi y gwelliannau</p> <p>Sicrhau bod cynllunio arddangosfeydd yn cynnwys y naratif yma drwy gynyddu'r nifer o arddangosfeydd sydd yn cael eu diweddarau; hyfforddiant a dderbynnir; astudiaethau ac ymchwil sydd ei hangen ; gweithio gyda ymgynghorwyr lle angen a chyflwyno gwelliannau.</p>	<p>Mawrth 2024</p> <p>Mae'r gwaith yma'n barhaol ac wedi integreiddio i'r rhaglen waith.</p> <p>Rhai elfennau efo dyddiad targed penodol fel cynllun Cronfa Ffyniant Gyffredin (SPF) i ail ddehongli stori Amgueddfa Lloyd George erbyn Rhagfyr 2024</p>
---	---	--

<ul style="list-style-type: none"> Gweithio gyda chymunedau pobl â nodweddion cydraddoldeb i gael gwared ar rwystrau i ddefnyddio ein hamgueddfeydd ac orielau 	<p>Adborth drwy ymgysylltu, boddhad cwsmer, ymateb i gwynion, hyfforddiant staff gan gofnodi adnabod a lleihau rhwystrau. Angen system i gasglu'r adborth.</p> <p>Camau gweithredu i godi o'r adborth a gosod amserlen</p> <p>Asesiadau pellach i'w trefnu</p>	<p>Sgopio ac anelu i ail ddehongli orielau hanes Storiel erbyn 2028. Angen grant i wireddu.</p> <p>Trefniadau casglu adborth yn eu lle erbyn Mawrth 2024</p> <p>Mae'r gwaith yma'n barhaol a'r nod yw integreiddio i'r rhaglen waith</p> <p>Ymgysylltu penodol gyda cynllun ail ddehongli Amgueddfa Lloyd George</p>
---	--	--

		erbyn Rhagfyr 2024 Bydd angen ymgysylltu pellach gydag ail ddehongli orielau hanes Storiel rhwng 2024-2028
--	--	--

Be ydi'r gwahaniaeth ryda ni'n ei wneud?

Ein bwriad yma yw sicrhau fod trefniadau'r Cyngor yn addas ar gyfer pob nodwedd cydraddoldeb a fod ein staff yn deall ac yn derbyn eu cyfrifoldebau yn y maes. Byddwn yn sicrhau gwell dealltwriaeth o hawliau ac anghenion pobl ag amrywiol nodweddion drwy greu amrywiaeth o deitlau hyfforddiant. Yn ogystal fod ystyriaeth o nodweddion cydraddoldeb yn cael y lle mae'n haeddu wrth greu a newid polisiau a ffyrdd o weithio trwy ein trefn Asesu Effaith Cydraddoldeb. Byddwn yn sicrhau fod pobl yn derbyn yr wybodaeth mae nhw ei angen drwy wneud ein gwefan yn haws i'w ddefnyddio. Yn ogystal bydd ein Gwasanaeth Amgueddfeydd a'r Celfyddydau yn adeiladau ar hyn sydd yn ei le yn barod i ddarparu i gymunedau gael cyfrannu eu lleisiau i'r naratif yn ein amgueddfeydd, yn cael mwy o gyfleoedd, llai o rwystrau ac yn gallu cyfranogi fwy fwy yn eu diwylliant gan gael mwynhad, dysgu a gwelliannau iechyd a llesiant.

Amcan 4: Gwella cydraddoldeb o fewn maes addysg

Pam yda ni wedi dewis yr amcan yma?

Mae'r amcan yma yn un newydd y tro hyn. Mae'n ddyletswydd ar bob ysgol, fel mudiadau a enwir yn Neddf Cydraddoldeb 2010, i ddiweddarau eu Cynllun Cydraddoldeb Strategol bob 4 blynedd, yn yr un ffordd a'r Cyngor. Credwn ei fod yn fanteisiol i gael perthynas rhwng Cynllun Cydraddoldeb y Cyngor a rhai'r ysgolion unigol. Mae'r Awdurdod felly wedi cynnig 4 Amcan l'r ysgolion er mwyn iddynt eu dehongli mewn modd sy'n addas yn lleol. Anogir yr ysgolion i ychwanegu at y 4 Amcan yma hefyd yn ddibynnol ar ffactorau lleol. Mae'r 4 Amcan i'r ysgolion yn ymddangos yma fel pwyntiau gweithredu i'r Awdurdod.

Mae'r data, er wedi dyddio braidd erbyn hyn, yn dangos fod problemau bwlio yn parhau, hefyd fod rhai carfannau yn tan-gyflawni o fewn y gyfundrefn addysg. Mae data mwy diweddar yn dangos fod plant a phobl ifanc yn cael problemau gyda llesiant a chyflyrau iechyd meddwl yn sgil Covid-19.

Mae'r pwyntiau gweithredu hefyd yn deillio o wybodaeth yng Nghynllun Gweithredu Cymru Gwrth-Hiliol. Ond rydym ni wedi penderfynu edrych ar y maes yn ei gyfanrwydd yn hytrach nag ar un nodwedd yn benodol.

Pa nodweddion fydd yn cael eu heffeithio?

Bydd y nodweddion canlynol yn cael ei effeithio'n bositif – oedran, hil, rhyw, cyfeiriadedd rhywiol, ail-bennu rhywedd, crefydd, anabled

Beth fyddwn ni'n ei wneud?

Pwyntiau Gweithredu	Deilliant	Amserlen
Casglu, dadansoddi a gweithredu ar ddata yn ymwneud ag achosion o fwlio.	<ul style="list-style-type: none"> Ysgolion Gwynedd yn adrodd yn electroneg yn dymhorol (3 gwaith y	Sefydlu yn Ionawr 2024 ac

	<p>flwyddyn) ar achosion yn ymwneud â bwlio.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adran addysg yn dadansoddi'r data yn dymhorol gan ddefnyddio canfyddiadau i lunio cynllun / arlwy hyfforddiant. 	yn weithredol yn dymhorol
<p>Lleihau costau a rhwystrau at addysg, a gweithredu ystod o ymyraethau lechyd Meddwl a Llesiant er mwyn cefnogi dysgwyr, beth bynnag eu cefndir a nodweddion gwarchoddedig.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Creu a rhannu holiaduron gyda ysgolion. • Ysgolion yn derbyn adroddiad am ganfyddiadau lleol. • Adran addysg yn cefnogi ysgolion i addasu trefniadau a gweithdrefnau ysgolion drwy greu adnodd i gefnogi teuluoedd yn y gymuned 	<p>Tachwedd 2023</p> <p>Ionawr 2024</p> <p>2024 ymlaen</p>
<p>Adnabod, Monitro a Gweithredu i wella presenoldeb a chyrhaeddiad grwpiau amrywiol o ddisgyblion.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Presenoldeb yn cael ei hyrwyddo a'i fonitro ar draws ysgolion Gwynedd yn wythnosol. 	<p>Tachwedd 2023 ac yn barhaol</p> <p>Yn barhaus</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Targed 95% yn cael ei weithredu ar draws ysgolion Gwynedd. • Data presenoldeb (gan gynnwys grwpiau amrywiol) yn cael ei ddadansoddi er mwyn adnabod a gweithredu ar agweddau i'w datblygu. 	Yn barhaus
Sicrhau gweithdrefnau effeithiol o ganfod a gweithredu ar lais y disgybl o fewn rhediad dyddiol yr Ysgol, beth bynnag ei nodweddion gwarchodedig a'i anghenion.	<ul style="list-style-type: none"> • Fforwm Ieuenctid Gwynedd wedi ei sefydlu er mwyn i lais disgyblion ar draws ysgolion Gwynedd, beth bynnag eu nodweddion gwarchodedig ai anghenion gael ei ystyried ar lefel wleidyddol a chorfforaethol yr awdurdod 	2024 ymlaen

Be ydi'r gwahaniaeth ryda ni'n ei wneud?

Ein bwriad yw sicrhau cydraddoldeb addysg a chyfle i'r holl ddisgyblion, staff rhieni a gofalwyr sy'n derbyn gwasanaethau o'n hysgolion, waeth beth bynnag ei nodweddion gwarchodedig a'u anghenion. Wrth wella cydraddoldeb o fewn addysg byddwn yn datblygu diwylliant o gynhwysiant ac amrywiaeth lle mae pob disgybl sy'n gysylltiedig ag ysgolion Gwynedd yn

teimlo'n falch o'u hunaniaeth ac yn gallu cymryd rhan lawn ym mywyd ysgol. Bydd cyflawniad disgyblion yn cael ei fonitro a byddwn yn defnyddio'r data i gefnogi'r disgyblion, codi safonau a sicrhau addysgu cynhwysol. Byddwn yn mynd i'r afael â gwahaniaethu drwy hwyluso a chefnogi ysgolion i hyrwyddo cydraddoldeb yn gadarnhaol, herio bwlio a stereoteipiau a chreu amgylchedd sy'n hyrwyddo parch at bawb. Yng Ngwynedd credwn fod amrywiaeth yn gryfder, a ddylai gael ei barchu a'i ddathlu gan bawb o fewn a thu allan i'r ysgolion.

Effaith ar yr Iaith Gymraeg

Mae'n ofynnol arnom, dan Rhan 4 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 wrth greu dogfen ymgynghori i ystyried, a cheisio barn am effeithiau'r Amcanion ar gyfle pobl i ddefnyddio'r Gymraeg, ac i sicrhau nad ydym yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, a hefyd i edrych sut y gallwn addasu'r polisi i wella hynny.

Mae'r gwaith sydd wedi ei nodi yn Amcan 1 i edrych ar y gofynion mewn swyddi ac i greu fforwm staff yn cynnwys elfennau ieithyddol, ac yn golygu gwell dealltwriaeth o fewn y Cyngor a'r gymuned yn fwy eang am ofynion ieithyddol wrth recriwtio a chyfrifoldebau statudol y Cyngor dan y Safonau. Hefyd y gwaith i wella ein gwefan yn Amcan 3. Am fwy o wybodaeth gweler yr [Aseiad Effaith](#).